NTNU **S-sak 8/16**
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
29.01.2016
Saksansvarlig: Ida Munkeby
Saksbehandler: Åshild Margrethe Revhaug
Arkiv: 2016/

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Straffeansvar for foretak – delegasjon av myndighet til rektor om å vedta forelegg

---

Tilråding

Styret viser til rektors notat av 29. januar 2016 og slutter seg til rektors tilrådning om at styret delegerer fullmakt til rektor om å vedta forelegg som reaksjon på foretaksstraff på styrets/NTNUs vegne.

Delegasjonsreglementet for NTNU endres tilsvarende.

---

1. Hva saken gjelder

Saken gjelder hvem som kan vedta forelegg på vegne av NTNU, der NTNU ilegges reaksjon som foretak (foretaksstraff).

2. Bakgrunn

NTNU i Gjøvik har fått signaler fra Vestoppland politidistrikt om at universitetet har overtrådt utlendingslovens straffebestemmelse § 108, om å ikke sørge for gyldig oppholdstillatelse for utenlandsk arbeidstaker/masterstudent fra tredjeland. I den forbindelse har politiet uttrykt at det kan være aktuelt å ilegge universitetet foretaksstraff (bot til selskap) som reaksjon.

Universitetet (daværende Høgskolen i Gjøvik) hadde noen uker høsten 2015 (perioden september til desember) ansatt en tidligere masterstudent for bidrag inn i et prosjekt ved ett av universitetets seksjoner. Vedkommende hadde avsluttet sine studier sommeren 2015, og hadde som student gyldig oppholdstillatelse. Imidlertid viste det seg i forbindelse med innhenting av skattekort at oppholdet ikke var rettsriktig forlenget, hvilket innebar at vedkommende hadde utført arbeid på ulovlig grunnlag i henhold til utlendingsloven.

Politiet ble kjent med forholdet da universitetet selv tok kontakt for å undersøke de faktiske forholdene, etter at den tidligere studenten allerede hadde utført arbeid for universitetet.

Det er på det rene at implanteringen av rutiner og kontroll ved bruk av utenlandsk arbeidskraft skal innskjerpes i det videre.

3. Foretaksstraff, hvem som vurderer vedtakelse av forelegg

Foretaksstraff reguleres av §§ 27 og 28 i någjeldende straffelov av 2005. For at foretaksstraff skal kunne anvendes, må det enten foreligge skyld – forsett eller uaktsomhet – hos en enkeltperson som handler på vegne av foretaket, eller anonyme og/eller kumulative feil.

Forelegg inntrer i stedet for tiltale, som alternativ til å reise rettssak, og kan anvendes ved mindre alvorlige lovbrudd, jf. straffeprosessloven § 255. Straffeprosessloven § 257 fastsetter at dersom det utferdiges forelegg, må dette vedtas av siktede, dvs. universitetet. Av forarbeidene til tidligere straffeloven av 1902, Ot. prp. nr. 27 (1990-1991), fremgår det på side 38 at «Beslutningen om vedtakelse av forelegget må tas av styret i foretaket eller den som ellers har myndighet til å treffe avgjørelser». Det må legges til grunn at rettstilstanden er den samme også etter ny straffelov som trådte i kraft i fjor høst.

Vedtakelse av forelegg er ikke behandlet NTNUs delegasjonsreglement for 2016, fastsatt av styret 24.11.2015. Den fullmakt som er inntatt i reglement, regulerer de tilfeller der hvor NTNU selv er fornærmet, og vurderer anmeldelse. I reglementets punkt 2.1 fremgår det at styret har delegert til rektor å anmelde straffbare forhold. Forholdet er dermed ikke fanget opp i gjeldende reglement for NTNU.

Ettersom universitetsstyret er NTNUs øverste organ, og saker om lovbrudd begått av virksomheten må sies å være et relativt prinsipielt anliggende, taler mye for at styret må ta stilling i slike saker. Dersom siktede nekter å godta et forelegg, er alternativet rettslig prøving. I slike tilfeller må også departementet trekkes inn, og det er dermed tungtveiende grunner for at styret selv må ta stilling til en sak der det vurderes at forelegg ikke skal vedtas av virksomheten.

Like fullt stiller dette seg annerledes der virksomheten vurderer at det er hensiktsmessig å godta forelegget. I så fall stopper saken der. Imidlertid er det nødvendig å orientere styret med grunnlag i virksomhetsbasert internkontroll.

Rektor selv bør ta stilling til om forelegg skal vedtas, dvs. beslutningen er ikke gjenstand for delegasjon utover stedfortreder. Dersom rektor vurderer å *ikke* vedta forelegg, må styret ta den endelige avgjørelsen, ettersom saken da underlegges rettslig prøving.

4. Fullmakt

Det vurderes som forsvarlig at rektor fatter beslutning om forelegg skal godtas, og på NTNUs vegne sørge for slik vedtakelse. Det antas at slike tilfeller oppstår meget sjeldent. Det er derfor riktig og tilstrekkelig effektivt at rektor selv vurderer å akseptere forelegg på universitetets vegne. Beslutningen kan derfor ikke videredelegeres utover det som ellers følger av stedfortrederfunksjonen. Etter det man er kjent med, har ikke universitetet tidligere fått en strafferettslig reaksjon i form av forlegg.

Det må også tas stilling til hvem som skal ha signaturfullmakt på rektors vegne. Ettersom NTNU nå har så vidt store geografiske avstander, anbefales det at følgende funksjoner/personer gis *signaturfullmakt* på rektors vegne:

NTNU i Trondheim:
Organisasjonsdirektør (Ida Munkeby)
Økonomi- og eiendsomsdirektør (Frank Arntsen)

NTNU i Gjøvik:
Viserektor (Jørn Wroldsen)

NTNU i Ålesund:
Viserektor (Marianne Synnes)

5. Endring i delegasjonsreglementet for NTNU

Når det gjelder endring i delegasjonsreglementet, vurderes det som hensiktsmessig å endre NTNUs delegasjonsreglement for 2016, slik at delegasjonen fremgår av dette dokumentet ettersom saken nå legges frem for styret.

Nytt punkt 2.1.1 skal lyde:

«2.1.1. Vedtakelse av forelegg
Styret gir rektor selv fullmakt til å vedta forelegg på vegne av universitetet (foretaksstraff). Dersom rektor vurderer å nekte å vedta forelegg, må styret selv avgjøre saken.»

Vedlegg: Delegasjonsreglement for NTNU 2016 justert.